

DET TALTE ORD GÆLDER

Nationalbankdirektør Nils Bernsteins indlæg ved Folketingets Europaudvalgs eurohøring 22. januar 2009

En dansk deltagelse i euroen må forventes at medføre en lidt lavere rente, lidt større samhandel og mindre transaktionsomkostninger. Renten vil i normale, rolige perioder kun være marginalt lavere end under vores nuværende fastkurspolitik. I urolige perioder, som vi oplever i øjeblikket, bliver forskellen større, og netop i turbulente perioder kan det øgede rentespænd så også komme temmelig ubelejligt oven i en række andre negative faktorer, som rammer realøkonomien.

Alt i alt vil der over en længere periode være en vis positiv virkning på Danmarks vækst af at indtræde i euroen. Virkningen er imidlertid vanskelig at opgøre præcist, og den vil næppe opleves som mærkbar på kort sigt.

Danmark har da også demonstreret siden euroens indførelse i 1999, at vi godt kan klare os udenfor. Det skyldes, at vi har ført en stabilitetsorienteret økonomisk politik med fokus på mellemfristede mål og vægt på strukturforbedrende reformer af det danske samfund, herunder ikke mindst på arbejdsmarkedet. Det er vigtigt, at vi i Danmark fastholder den linje – også selv om vi en dag indtræder i eurosamarbejdet.

Det væsentligste formål med etableringen af eurosamarbejdet har været at tilvejebringe et fundament for en holdbar økonomisk vækst i form af stabile priser og et område med helt faste valutakurser. Dette fundament har Danmark med sin fastkurspolitik over for euroen draget fordel af.

I den aktuelle situation med finanskrisen og globalt økonomisk tilbageslag demonstrerer eurosamarbejdet sin styrke ved, at man i den fælles valuta og fælles pengepolitik har en stabiliserende faktor. Det hindrer, at hvert land søger sine egne – ofte indbyrdes konkurrerende – monetære kriseløsninger, som blot vil få krisen til at eskalere yderligere, som vi så det i 70'erne.

Det er og har været Nationalbankens gennemgående holdning, at en dansk tilslutning til euroen ligger i naturlig forlængelse af fastkurspolitikken og derfor ikke rummer de store økonomiske ændringer sammenlignet med den hidtidige situation.

For Nationalbanken ville dansk deltagelse i eurosamarbejdet medføre, at vi indtræder i euroområdet fælles system af centralbanker, Eurosystemet. Formanden for Nationalbankens direktion ville få sæde i ECBs styrelsesråd. Det indebærer, at vi ville få indflydelse på pengepolitikken og de øvrige centrale beslutninger om euroområdets pengeforhold.

I dag er jeg medlem af ECBs Generelle Råd, som mødes en gang i kvartalet. Det er altovervejende et forum, hvor man drøfter og udveksler analyser af den seneste økonomiske og monetære udvikling.

Vores status som udeland medfører, at vi står uden for en række beslutninger, selv om de i høj grad vedrører Danmark. Det gælder selvfølgelig rentebeslutningerne, som direkte berører os som følge af fastkurspolitikken. Det gælder fx. aftalen med US Federal Reserve om at sikre dollarlikviditet til bankerne i euroområdet tidligt i finanskrisen. Det lykkedes os først noget senere at få en lignende aftale for de danske banker.

Og det gælder også en række andre emner. På det seneste har Styrelsesrådet fx. fastlagt standardsættende anbefalinger om udformning og prissætning af statslige garantier og kapitalindskud i banksektoren. Styrelsesrådet har ligeledes fastlagt regler for alle EU-centralbankers mulighed for at placere penge i offentligt ejede banker. Og der er truffet beslutninger omkring finansiel bistand fra ECB til landene i Central- og Østeuropa.

Det er eksempler på, at der ud over rentebeslutninger i Styrelsesrådet træffes en lang række andre beslutninger, som har direkte betydning for os – uden at vi har indflydelse eller for den sags skyld indsigt i grundlaget for beslutningen.

Hertil kommer, at ECB som ansvarlig for verdens næststørste valuta i stigende grad optræder i internationale fora og her øver indflydelse på globale monetære spørgsmål.

I øjeblikket diskuteres intenst, hvilke reguleringsmæssige konsekvenser finanskrisen skal have. Det sker i Ecofin og Eurogruppen, det sker i Baselkomiteen, i Financial Stability Forum, i IMF og i G 7, G 20 osv. Det er et arbejde, der vil få stor indflydelse på indretningen af de finansielle markeder og på reguleringen og tilsynet med de finansielle institutioner, herunder hele problematikken vedr. tilsynet med de grænseoverskridende banker, fonde osv.

Det er diskussioner, som Danmark har stor interesse i at deltage i, øve indflydelse på og være informeret om. ECB er en vigtig deltager i disse drøftelser. Jeg gør mig ikke overdrevne

forestillinger om mulighederne for at øve indflydelse. Men det siger sig selv, at mulighederne trods alt er større, når man deltager i drøftelserne.

Deltagelse i Styrelsesrådet er ikke i snæver forstand et spørgsmål om at varetage danske interesser. Det er et spørgsmål om at være til stede med et dansk udgangspunkt i de centrale drøftelser og beslutninger, som løbende former og udvikler de pengepolitiske rammer for euroområdet og euroområdets indflydelse på den globale økonomiske politik i bred forstand.

ECBs styrelsesråd har besluttet, at når man når op på 19 eurolande, dvs. når 3 mere er kommet med, så går man over til en rotationsordning for stemmeretten i Styrelsesrådet, som det kendes fra US Federal Reserve. Når dette system til sin tid indføres, vil alle eurolandenes centralbankchefer i korte perioder være uden stemmeret i Styrelsesrådet, men alle vil deltage fuldt ud i møderne og har taleret. Efter min vurdering vil dette system ikke medføre nogen væsentlig beskæring af den enkelte centralbankchefs indflydelse i Styrelsesrådet.